

ИЗВЕШТАЈ О РЕЗУЛТАТИМА САМОВРЕДНОВАЊА КЉУЧНЕ ОБЛАСТИ КВАЛИТЕТА НАСТАВА И УЧЕЊЕ ОД СТРАНЕ НАСТАВНИКА, РОДИТЕЉА И УЧЕНИКА

- Школска 2022/2023. година -

1. Увод

Акционим планом за школску 2022/23. годину било је предвиђено самовредновање кључне области квалитета Настава и учење. Анализирани су подаци који су прикупљени анкетама у току другог полугодишта као и утисци стечени на основу анализе посећених часова. Испитивањем су обухваћени следећи индикатори кључне области квалитета Настава и учење:

- Наставник ефикасно управља процесом учења на часу:
 - Ученику су јасни циљеви часа/исходи учења и зашто то што је планирано треба да научи;
 - Ученик разуме објашњења, упутства и кључне појмове;
 - Наставник успешно структурира и повезује делове часа користећи различите методе (облике рада, технике, поступке...), односно спроводи обуку у оквиру занимања/профила у складу са специфичним захтевима радног процеса;
 - Наставник поступно поставља питања/задатке/захтеве различитог нивоа сложености;
 - Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика, подстиче вршњачко учење);
 - Наставник функционално користи постојећа наставна средства и ученицима доступне изворе знања.
- Наставник прилагођава рад на часу образовно-васпитним потребама ученика:
 - Наставник прилагођава захтеве могућностима сваког ученика;
 - Наставник прилагођава начин рада и наставни материјал индивидуалним карактеристикама сваког ученика;
 - Наставник посвећује време и пажњу сваком ученику у складу са његовим образовним и васпитним потребама;
 - Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а и плана индивидуализације;
 - Ученици којима је потребна додатна подршка учествују у заједничким активностима којима се подстиче њихов напредак и интеракција са другим ученицима;
 - Наставник прилагођава темпо рада различитим образовним и васпитним потребама ученика.
- Ученици стичу знања, усвајају вредности, развијају вештине и компетенције на часу:
 - Активности/радови ученика показују да су разумели предмет учења на часу, умеју да примене научено и образложе како су дошли до решења;
 - Ученик повезује предмет учења са претходно наученим у различитим областима, професионалном праксом и свакодневним животом;
 - Ученик прикупља, критички процењује и анализира идеје, одговоре и решења;
 - Ученик излаже своје идеје и износи оригинална и креативна решења;

- Ученик примењује повратну информацију да реши задатак/унапреди учење;
 - Ученик планира, реализује и вреднује пројекат у настави самостално или уз помоћ наставника.
- Поступци вредновања су у функцији даљег учења:
 - Наставник формативно и сумативно оцењује у складу са прописима;
 - Ученику су јасни критеријуми вредновања;
 - Наставник даје потпуну и разумљиву повратну информацију ученицима о њиховом раду, укључујући и јасне препоруке о наредним корацима;
 - Ученик поставља себи циљеве у учењу;
 - Ученик уме критички да процени свој напредак и напредак осталих ученика.
- Сваки ученик има прилику да буде успешан:
 - Наставник и ученици се међусобно уважавају, наставник подстиче ученике на међусобно уважавање и на конструктиван начин успоставља и одржава дисциплину у складу са договореним правилима;
 - Наставник користи разноврсне поступке за мотивисање ученика уважавајући њихове различитости и претходна постигнућа;
 - Наставник подстиче интелектуалну радозналост и слободно изношење мишљења;
 - Ученик има могућност избора у вези са начином обраде теме, обликом рада или материјала;
 - Наставник показује поверење у могућности ученика и има позитивна очекивања у погледу успеха

За наставнике је постојао и посебан део упитника који се односи на различите аспекте израде планова и припрема за наставу.

Анкета је осмишљена као низ тврдњи праћених двома четворостепеном скалама процене на којима се испитаници опредељују у којој мери сматрају одређену тврдњу важном, односно истинитом или присутном у раду школе. Анкета има четири форме чији је садржај прилагођен одговарајућим категоријама испитаника. Администрирана је у току другог полугодишта школске 2022/2023 године. Појединим категоријама испитаника, екстерним ученицима средње музичке школе и родитељима, упитник је администриран помоћу платформе Google forms.

2. Самовредновање стандарда квалитета Наставник ефикасно управља процесом учења на часу

Ово је област која се односи на све активности које наставник предузима у учионици како би успешно провео ученике кроз процес учења. Ставке су наведене у табели 2.1. у којој су представљене оцене значајности појединих индикатора првог стандарда квалитета које су дали наставници инструмента.

Табела 2.1. Наставник ефикасно управља процесом учења на часу
Процена значаја - наставници инструмента

Тврдња/исказ	N	M	σ
1. Ученицима јасно истичем циљеве часа.	46	3.80	0.40
2. Дајем упутства и објашњења која су прецизно формулисана и јасна.	46	3.98	0.15
3. Истичем кључне појмове, као и музичке и техничке елементе које ученици треба да науче/савладају.	46	3.83	0.44

4. Проверавам да ли су ученици исправно разумели моја питања и упутства.	46	3.96	0.21
5. Добро структурирам и повезујем делове часа користећи различите методе (технике, приступе итд.).	46	3.72	0.46
6. Кад год је могуће, час остварујем са планираним елементима у предвиђеном времену.	46	3.65	0.60
7. Користим наставне методе и технике рада које су у складу са садржајем и циљевима часа.	46	3.87	0.34
8. Ученицима постепено постављам све сложенија питања/захтеве/задатке.	46	3.87	0.34
9. Делови мојих часова прате логичан след.	46	3.80	0.50
10. Питања/задачи које постављам ученицима прецизно су формулисани.	46	3.89	0.31
11. Моја интеракција са ученицима на часу је у функцији учења.	46	3.83	0.38
12. Процењујем рационалност и организацију наставног процеса и на основу уочених резултата коригујем начин рада и садржај часа.	46	3.87	0.34

*Црвеном бојом су означене оцене мање од 4.

Сви индикатори су оцењени највишом оценом. Табела 2.2. показује оцене реалног стања по мишљењу наставника инструмента. Наставници су уверени да је њихов рад по свим индикаторима на највишем нивоу. Једино одступање се јавља код временског оквира часа. Углавном га се држе, али се догоди и да одступе од њега.

**Табела 2.2. Наставник ефикасно управља процесом учења на часу
Процена присутности - наставници инструмента**

Тврдња/исказ	N	M	σ
1. Ученицима јасно истичем циљеве часа.	46	3.78	0.47
2. Дајем упутства и објашњења која су прецизно формулисана и јасна.	46	3.91	0.28
3. Истичем кључне појмове, као и музичке и техничке елементе које ученици треба да науче/савладају.	46	3.83	0.44
4. Проверавам да ли су ученици исправно разумели моја питања и упутства.	46	3.84	0.37
5. Добро структурирам и повезујем делове часа користећи различите методе (технике, приступе итд.).	46	3.59	0.58
6. Кад год је могуће, час остварујем са планираним елементима у предвиђеном времену.	46	3.51	0.59
7. Користим наставне методе и технике рада које су у складу са садржајем и циљевима часа.	46	3.80	0.40
8. Ученицима постепено постављам све сложенија питања/захтеве/задатке.	46	3.80	0.40
9. Делови мојих часова прате логичан след.	46	3.72	0.54
10. Питања/задачи које постављам ученицима прецизно су формулисани.	46	3.83	0.38
11. Моја интеракција са ученицима на часу је у функцији учења.	46	3.72	0.46
12. Процењујем рационалност и организацију наставног процеса и на основу уочених резултата коригујем начин рада и садржај часа.	46	3.76	0.48

*Црвеном бојом су означене оцене мање од 4.

У табели 2.3. сажети су резултати оцењивања реалног стања од стране наставника групне наставе (наставници теоретских предмета и наставници општеобразовних предмета). Табела са подацима о процени важности индикатора није приложена јер су сви индикатори оцењени

највишом оценом. За наставнике је карактеристична тенденција да дају високе оцене због тога што оцењују сопствени рад, па ипак су, за разлику од ситуације у претходном циклусу, двома ставкама дате оцене 3. Те ставке се односе на остваривање часа у предвиђеном времену са свим планираним елементима и на постепено усложњавање захтева према ученицима у току часа. То су елементи рада који су најподложнији утицају чинилаца као што су тренутно расположење, спремност и предзнања ученика.

Табела 2.3. Наставник ефикасно управља процесом учења на часу
Процена присутности - наставници групне наставе

Тврдња/исказ	N	M	σ
1. Ученицима јасно истичем циљеве часа.	7	4.00	0.00
2. Дајем упутства и објашњења која су прецизно формулисана и јасна.	7	4.00	0.00
3. Истичем кључне појмове које ученици треба да науче.	7	4.00	0.00
4. Проверавам да ли су ученици исправно разумели моја питања и упутства.	7	4.00	0.00
5. Добро структурирам и повезујем делове часа користећи различите методе.	7	3.86	0.38
6. Час остварујем са планираним елементима у предвиђеном времену.	7	3.43	0.53
7. Користим наставне методе, облике и технике рада које су у складу са садржајем и циљевима часа.	7	3.71	0.49
8. Ученицима постепено постављам све сложенија питања/захтеве/задатке.	7	3.43	0.53
9. Делови мојих часова прате логичан след (нпр.уводни део, централни део, закључни део).	7	4.00	0.00
10. Питања/задаци које постављам ученицима прецизно су формулисани и недвосмислени.	7	4.00	0.00
11. Усмеравам интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користим питања, идеје, коментаре ученика, подстичем вршњачко учење).	7	3.71	0.49
12. Водим рачуна да ученици пажљиво слушају једни друге.	7	3.86	0.38
13. Подстичем ученике да заједнички траже решења задатака у групном раду.	7	3.86	0.38
14. Користим постојећа наставна средства и ученицима доступне изворе знања у складу са садржајем и циљевима часа.	7	3.86	0.38
15. Процењујем рационалност и организацију наставног процеса и на основу уочених резултата коригујем начин рада и садржај часа.	7	3.86	0.38

Оцене значаја индикатора првог стандарда квалитета које су дали родитељи не одступају од оцена наставника. Сви индикатори који су дати родитељима на процену оцењени су највишом оценом. У табелама су дате разлике просечних оцена које су дали родитељи ученика основне школе и родитељи ученика средње школе. То је учињено зато што је претходних година уочено да постоје разлике у оцењивању ове две категорије испитаника, наиме родитељи средњошколаца у просеку дају ниже оцене рада школе.

Што се тиче реалне ситуације (табела 2.4.), онако како је виде родитељи ученика основне школе, област је у целини оцењена као ниво квалитета 4. Сви индикатори су оцењени највишом оценом. За разлику од тога, родитељи средњошколаца су дали просечну оцену 3.46, што је ниво квалитета 3. Сва четири индикатора се, по мишљењу родитеља средњошколаца, налазе на нивоу 3, што подразумева став да је пожељно унапређивати ове елементе рада.

Табела 2.4. Наставник ефикасно управља процесом учења на часу разлике оцена присутности - родитељи ученика основне школе (N = 59) и родитељи ученика средње школе (N = 25)

Тврдња/исказ	P - о M	P - с M	P
1. Наставници мом детету дају упутства и објашњења која су прецизно формулисана и јасна.	3.81	3.52	0.29
2. Наставници добро осмишљавају часове и организују активности које помажу деци да боље разумеју и савладају знања и вештине предвиђене наставним планом и програмом.	3.76	3.52	0.24
3. Наставници усмеравају комуникацију на часу тако да буде подстицајна за учење (користе питања, идеје, коментаре ученика).	3.71	3.52	0.19
4. Наставници се труде да промене начин рада са децом ако не даје планиране резултате.	3.64	3.28	0.36

* Црвеном бојом су означене разлике које су утицале на промену оцене.

Ученици су увек били најоштрији критичари појединих аспеката рада школе, што се испољило и овога пута. Раздвојени су резултати основаца и средњошколаца, јер и код њих постоје значајне разлике у оцењивању. Средњошколци испољавају већу склоност ка давању нижих оцена. У табели 2.5. види се да основци све индикаторе првог стандарда квалитета оцењују оценом 3 када је у питању њихов општи значај за наставу и учење. Изузетак је ставка која се односи на прецизност формулисања упутстава и објашњења, која је оцењена највишом оценом. Средњошколци су значај осам индикатора оценили као ниво 3. То не значи да су они небитни, али, по њиховом мишљењу, нису од највећег значаја: да ли наставници проверавају да ли су ученици исправно разумели питања и упутства, да ли добро структурирају и повезују делове часа, да ли изводе закључак и рекапитулацију градива на крају часа, да ли часови прате логичан след, да ли усмеравају комуникацију тако да буде подстицајна за учење и да ли усмеравају групни рад тако да подстакну сарадњу ученика.

Табела 2.5. Наставник ефикасно управља процесом учења на часу разлике оцена значаја - ученици основне школе (N = 30) и ученици средње школе (N = 51)

Тврдња/исказ	У - о M	У - с M	P
1. Наставници јасно истичу циљеве часа тако да разумем шта ћемо радити, на шта треба да обратим посебну пажњу и зашто је баш то важно.	3.37	3.76	-0.39
2. Наставници ми дају упутства и објашњења која су прецизно формулисана и јасна.	3.60	3.75	-0.15
3. Наставници истичу најважније појмове које треба да научим.	3.57	3.67	-0.10
4. Наставници проверавају да ли сам исправно разумео/ла њихова питања и упутства.	3.40	3.39	0.01
5. Наставници ми добром организацијом активности на часу помажу да боље разумем делове обрађене наставне теме/садржаја и да их повежем у целину.	3.37	3.55	-0.18
6. Наставници на крају часа изводе закључак, тј. дају кратак преглед најбитнијих појмова, техника и савета.	2.73	3.27	-0.54
7. Делови часа најчешће прате логичан след.	3.50	3.34	0.16
8. Питања/задачи које ми наставници постављају прецизно су формулисани и јасни.	3.43	3.73	-0.30
9. Наставници групне наставе усмеравају нашу комуникацију на часу тако да буде подстицајна за учење (користе наша питања, идеје, коментаре).	3.27	3.44	-0.17
10. Наставници воде рачуна да пажљиво слушамо једни друге на часу.	3.23	3.27	-0.04

11. Наставници нас подстичу да заједнички тражимо решења задатака у групном раду.	3.03	3.14	-0.11
12. Наставници индивидуалне наставе воде рачуна да комуникација на часу буде у функцији учења.	3.37	3.55	-0.18
13. Наставници се труде да промене начин рада ако не напредујемо у складу са очекивањима.	3.57	3.66	-0.09

* Црвеном бојом су означене разлике које су утицале на промену оцене.

Што се тиче реалног стања, испољила се склоност средњошколаца да дају ниже оцене. Већину индикатора су оценили оценом 3, а један је оцењен са 2 - наставници на крају часа изводе закључак, тј. дају кратак преглед најбитнијих појмова, техника и савета (ово је разлог да се обрати пажња на овај аспект рада и да се наставницима дају инструкције како да реше проблем који највероватније има везе са временским оквиром часа). Треба нагласити да оцена 3 није ниска. Она је индикатор да је неки аспект рада школе на задовољавајућем нивоу, али да постоји могућност и потреба да се унапреди. Ученици основне школе су већину ставки оценили оценом 3. Само је један индикатор оцењен оценом 4 - наставници истичу најважније појмове које треба да научим. Ови резултати су разлог да се провери зашто је дошло до промене у односу на претходни циклус самовредновања када су оцене ученика биле више.

Табела 2.6. Наставник ефикасно управља процесом учења на часу разлике оцена присутности - ученици основне школе (N = 30) и ученици средње школе (N = 51)

Тврдња/исказ	У - о М	У - с М	Р
1. Наставници јасно истичу циљеве часа тако да разумем шта ћемо радити, на шта треба да обратим посебну пажњу и зашто је баш то важно.	3.40	3.08	0.32
2. Наставници ми дају упутства и објашњења која су прецизно формулисана и јасна.	3.47	2.96	0.51
3. Наставници истичу најважније појмове које треба да научим.	3.71	3.08	0.63
4. Наставници проверавају да ли сам исправно разумео/ла њихова питања и упутства.	3.50	2.69	0.81
5. Наставници ми добром организацијом активности на часу помажу да боље разумем делове обрађене наставне теме/садржаја и да их повежем у целину.	3.41	2.75	0.66
6. Наставници на крају часа изводе закључак, тј. дају кратак преглед најбитнијих појмова, техника и савета.	2.77	2.29	0.48
7. Делови часа најчешће прате логичан след.	3.53	2.88	0.65
8. Питања/задаци које ми наставници постављају прецизно су формулисани и јасни.	3.50	2.90	0.60
9. Наставници групне наставе усмеравају нашу комуникацију на часу тако да буде подстицајна за учење (користе наша питања, идеје, коментаре).	3.23	2.74	0.49
10. Наставници воде рачуна да пажљиво слушамо једни друге на часу.	3.38	2.81	0.57
11. Наставници нас подстичу да заједнички тражимо решења задатака у групном раду.	2.97	2.78	0.19
12. Наставници индивидуалне наставе воде рачуна да комуникација на часу буде у функцији учења.	3.50	3.31	0.19
13. Наставници се труде да промене начин рада ако не напредујемо у складу са очекивањима.	3.27	2.68	0.59

* Црвеном бојом су означене разлике које су утицале на промену оцене.

3. Наставник прилагођава рад на часу образовно-васпитним потребама ученика

Други стандард квалитета у оквиру подручја Настава и учење односи се на индивидуализацију приступа наставника како у раду са изузетно способним ученицима тако и са ученицима који спорије напредују. Наставници инструмента оценили су све индикаторе другог стандарда највишом оценом, чиме су испољили свест о томе колико је важно прилагодити се образовним потребама сваког детета. Приложена је табела 3.1. која сажима оцене реалног стања, како га доживљавају наставници инструмента. Први индикатор је оцењен највишом оценом, док су индикатори који се тичу посвећивања времена ученицима у складу са образовним потребама и рада по индивидуалним образовним плановима оцењени са 3. Већина наставника нема прилику да често ради по ИОП-у, јер су ученици који имају потребу за истим ретки. Углавном су избегли одговор на ово питање. Ученици који испољавају надпросечне музичке способности и постигнуће обично се упућују на убрзано напредовање као облик подршке.

**Табела 3.1. Наставник прилагођава рад на часу образовно-васпитним потребама ученика
Процена присутности - наставници инструмента**

Тврдња/исказ	N	M	σ
13. Прилагођавам делове наставног материјала индивидуалним могућностима ученика.	46	3.78	0.47
14. Посвећујем време ученицима у складу са њиховим образовним потребама.	46	3.57	0.65
15. Примењујем специфичне задатке/материјале за ученике у оквиру ИОП-а. (Процењује се само уколико постоји ИОП или план индивидуализације.)	25	3.48	0.92

С обзиром на то да су наставници групне наставе све индикаторе овог стандарда квалитета оценили највишим оценама табела није приложена.

Родитељи ученика основне и средње музичке школе све индикаторе другог стандарда оцењују као важне. Табела због тога није приложена. При оцењивању реалне ситуације родитељи ученика основне школе су ставке оценили највишом оценом, док су родитељи средњошколаца све индикаторе оценили оценом 3. То значи да треба обратити пажњу на начин на који се врши процена потребе за индивидуализацијом приступа ученицима, као и на начин планирања мера индивидуализације.

**Табела 3.2. Наставник прилагођава рад на часу образовно-васпитним потребама ученика
разлике оцена присутности - родитељи ученика основне школе (59) и родитељи ученика
средње школе (25)**

Тврдња/исказ	P - о M	P - с M	P
8. Наставници укључују моје дете у рад на часу према његовим/њеним могућностима.	3.78	3.56	0.22
9. Наставници прилагођавају темпо рада групе деце са којом раде и тренутној ситуацији.	3.76	3.36	0.40
11. Наставници посвећују време мом детету у складу са његовим/њеним образовним потребама.	3.76	3.48	0.28

* Црвеном бојом су означене разлике које су утицале на промену оцене.

Оцене важности индикатора другог стандарда које су дали ученици основне и средње школе приложене су у табели 3.3. Већина индикатора је оцењена са 3 од стране обе групе

ученика. Ученици основне школе су значај два индикатора оценили највишом оценом: прилагођавање темпа рада потребама ученика и охрабривање ученика којима је потребна додатна подршка да се укључе у заједничке активности.

Табела 3.3. Наставник прилагођава рад на часу образовно-васпитним потребама ученика разлике оцена значаја - ученици основне школе (30) и ученици средње школе (51)

Тврдња/исказ	У - о М	У - с М	Р
16. Наставници ме укључују у рад на часу према мојим могућностима.	3.45	3.39	0.06
17. Наставници прилагођавају темпо рада нашој групи и тренутној ситуацији.	3.66	3.51	0.15
18. Наставници прилагођавају делове наставног материјала мојим могућностима.	3.20	3.37	-0.17
19. Наставници ми посвећују време у складу са мојим образовним потребама.	3.53	3.55	-0.02
20. Наставници охрабрују ученике којима је потребна додатна подршка да учествују у заједничким активностима.	3.67	3.49	0.18

* Црвеном бојом су означене разлике које су утицале на промену оцене.

Резултати оцењивања реалног стања, како га виде ученици, приложени су у табели 3.4. Дата је само једна оцена 4 од стране ученика основне школе за индикатор који се односи на охрабривање ученика којима је потребна додатна подршка да се укључе у заједничке активности. Обе групе ученика су осталим ставкама дали оцену 3 саопштивши на тај начин да је рад у овом домену заступљен у школи, али да треба радити на његовом унапређивању. Треба нагласити да су се погоршале оцене ученика основне школе што је разлог да се провери шта се променило у домену индивидуализације приступа ученицима.

Табела 3.8. Наставник прилагођава рад на часу образовно-васпитним потребама ученика разлике оцена присутности - ученици основне школе (30) и ученици средње школе (51)

Тврдња/исказ	У - о М	У - с М	Р
16. Наставници ме укључују у рад на часу према мојим могућностима.	3.52	2.98	0.54
17. Наставници прилагођавају темпо рада нашој групи и тренутној ситуацији.	3.55	2.54	-1.01
18. Наставници прилагођавају делове наставног материјала мојим могућностима.	3.37	2.67	0.70
19. Наставници ми посвећују време у складу са мојим образовним потребама.	3.50	2.71	0.79
20. Наставници охрабрују ученике којима је потребна додатна подршка да учествују у заједничким активностима.	3.67	2.63	1.04

* Црвеном бојом су означене разлике које су утицале на промену оцене.

4. Ученици стичу знања, усвајају вредности, развијају вештине и компетенције на часу

Трећи стандард квалитета у области Настава и учење обухвата различите аспекте развоја интелектуалних вештина, компетенција и самосталности ученика у школском раду и учењу. Наставници инструмента су све индикаторе трећег стандарда оценили као изузетно важне. Када је реч о оценама реалног стања у школи пет ставки је оцењено са 3: да ли су ученици

заинтересовани за рад на часу, да ли наставнику активности/радови ученика показују да су разумели предмет учења на часу, да ли у раду са ученицима користи доступне изворе знања, да ли оспособљава ученике да критички процењују исправност својих одговора и да ли оспособљава ученике да повезују знања из више музичких предмета.

Табела 4.1. Ученици стичу знања, усвајају вредности, развијају вештине и компетенције на часу

Процена присутности - наставници инструмента

Тврдња/исказ	N	M	σ
16. Ученици позитивно реагују на мој приступ и заинтересовани су за рад на часу.	46	3.35	0.60
17. Начин на који ученици примењују нове техничке и музичке елементе у различитим активностима на часу и на јавним наступима показује ми да ли су разумели предмет учења.	46	3.52	0.59
18. Подстичем ученике да користе доступне изворе знања.	45	3.58	0.69
19. Оспособљавам ученике да критички процењују исправност одговора/ примењених музичких и техничких елементата у сопственом и туђем извођењу.	46	3.54	0.66
20. Подстичем ученике и, ако је потребно, помажем им да образложе како су савладали техничке изазове у неком комаду/зашто су поједине делове комада интерпретирали на одређен начин итд.	46	3.63	0.53
21. Оспособљавам ученике да користе различите начине за решавање техничких изазова и других проблема.	46	3.70	0.47
22. Учим ученике како да нове музичке појмове и нове техничке елементе повежу са претходно наученим.	45	3.71	0.51
23. Учим ученике како да повежу стечена знања и вештине у целину и примене у ситуацији јавног наступа.	46	3.74	0.49
24. Учим ученике како да се понашају и како да се опходе према публици у ситуацији јавног наступа.	46	3.74	0.53
25. Оспособљавам ученике да у процесу учења повезују садржаје из више музичких предмета.	46	3.54	0.72

* Црвеном бојом су означене разлике које су утицале на промену оцене.

Наставници групне наставе као и њихове колеге у индивидуалној настави свим индикаторима трећег стандарда дају оцену значајности 4. Исто тако и присуство тих индикатора у сопственом раду оцењују четворкама.

Родитељи ученика основне и средње музичке школе све индикаторе трећег стандарда оцењују као веома значајне. Разлике се јављају приликом процене присутности ових индикатора у раду наставника наше школе. Родитељи основаца све индикаторе оцењују као у потпуности присутне, док родитељи средњошколаца све индикаторе трећег стандарда оцењују као у већој мери присутне (оцена 3). То значи да сматрају да су елементи рада наставника који би требало да оспособе њихову децу да активније приступе вежбању и учењу присутни, али да има још могућности за побољшање.

Табела 4.2. Ученици стичу знања, усвајају вредности, развијају вештине и компетенције на часу

разлике оцена присутности - родитељи ученика основне школе (59) и родитељи ученика средње школе (25)

Тврдња/исказ	Р - о М	Р - с М	Р
Наставници подстичу моје дете да активно учествује у раду на часу.	3.80	3.48	0.32
Наставници подстичу моје дете да користи доступне изворе знања.	3.75	3.32	0.43
Наставници уче моје дете како да процењује тачност или примереност сопствених и туђих идеја, одговора и решења.	3.64	3.12	0.52
Наставници подстичу и, ако је потребно, помажу мом детету да образложи како је дошло до решења неког задатка/проблема.	3.68	3.24	0.44
Наставници уче моје дете да користи различите начине за решавање проблема.	3.69	3.28	0.41

Ученици основне музичке школе су већину индикатора трећег стандарда проценили као важне (оцена 3). Само је стандард који се односи на подстицање на активан однос према настави оцењен највишом оценом. Једина два индикатора чији су значај средњошколци оценили највишом оценом су они који се односе на корелацију и трансфер учења. Сви остали индикатори су оцењени са 3.

Табела 4.3. Ученици стичу знања, усвајају вредности, развијају вештине и компетенције на часу

разлике оцена значаја - ученици основне школе (30) и ученици средње школе (51)

Тврдња/исказ	У - о М	У - с М	Р
Наставници ме подстичу да активно учествуем у раду на часу.	3.63	3.22	0.41
Наставници прате моју/групну активност на часовима и процењују производе те активности (моје/наше радове).	3.40	3.16	0.24
Наставници ме подстичу да користим доступне изворе знања.	3.13	3.37	-0.24
Наставници ме уче како да критички процењујем тачност или примереност сопствених и туђих идеја, одговора и решења.	3.07	3.27	-0.20
Наставници ме подстичу и, ако је потребно, помажу ми да образложим како сам дошао/ла до решења неког задатка/проблема.	3.20	3.43	-0.23
Наставници ме уче да користим различите начине за решавање проблема.	3.23	3.49	-0.26
Наставници ме уче како да ново градиво повежем са претходно наученим у оквиру истог наставног предмета и сродних области.	3.57	3.67	-0.10
Наставници ме уче како да повежем наставне садржаје са примерима из свакодневног живота и професионалном праксом.	2.83	3.57	-0.74

Што се тиче присутности индикатора у раду наставника структура података је другачија. Основци све индикаторе оцењују као присутне у раду наставника (оцена 3), док је само један који се односи на оспособљавање ученика да повезују ново градиво са претходно наученим и са садржајима из сродних предмета оцењен као присутан у потпуности (оцена 4). Средњошколци су све индикаторе трећег стандарда оценили као присутне (оцена 3). Све наведено је показатељ потребе да је пожељно предузети мере које ће унапредити компетенције наставника у оспособљавању ученика да промишљено вежбају и критички разматрају градиво које уче, да се осамостале у раду и да примене когнитивне вештине које им омогућују боље разумевање и могућност примене знања.

Табела 4.4. Ученици стичу знања, усвајају вредности, развијају вештине и компетенције на часу

разлике оцена присутности - ученици основне школе (19) и ученици средње школе (28)

Тврдња/исказ	У - о М	У - с М	Р
Наставници ме подстичу да активно учествуем у раду на часу.	3.57	2.86	0.71
Наставници прате моју/групну активност на часовима и процењују производе те активности (моје/наше радове).	3.40	2.96	0.44
Наставници ме подстичу да користим доступне изворе знања.	3.27	2.98	0.29
Наставници ме уче како да критички процењујем тачност или примереност сопствених и туђих идеја, одговора и решења.	3.03	2.53	0.50
Наставници ме подстичу и, ако је потребно, помажу ми да образложим како сам дошао/ла до решења неког задатка/проблема.	3.23	2.80	0.43
Наставници ме уче да користим различите начине за решавање проблема.	3.27	2.82	0.45
Наставници ме уче како да ново градиво повежем са претходно наученим у оквиру истог наставног предмета и сродних области.	3.67	2.84	0.83
Наставници ме уче како да повежем наставне садржаје са примерима из свакодневног живота и професионалном праксом.	2.93	2.63	0.30

5. Поступци вредновања су у функцији даљег учења

Четврти стандард квалитета области Настава и учење односи се на све аспекте поступка оцењивања који доприносе побољшању квалитета самог школског рада и учења, као и развоју самосталности, одговорности и мотивације за учење код ученика.

Наставници инструмента све индикаторе овог стандарда квалитета оцењују као веома важне. Исто тако оцењују и присутност тих индикатора у сопственом раду. Потпуно исте оцене дају и наставници групне наставе.

Родитељи ученика основне и средње школе све ставке које се односе на оцењивање процењују као изузетно значајне. Родитељи ученика основне школе су уверене и да су сви индикатори четвртог стандарда квалитета у потпуности присутни у раду наставника. За разлику од њих, родитељи ученика средње школе три индикатора четвртог стандарда оцењују са 3: наставници објашњавају своје критеријуме оцењивања тако да је мом детету јасно који ниво знања се очекује за сваку оцену, моје дете разуме наставникова образложења његовог/њеног постигнућа и може да их искористи да реши неки задатак или побољша своје учење/вежбање и наставници уче моје дете како да себи поставља циљеве у учењу. Подаци су сажети у табели 5.1.

Табела 5.1. Поступци вредновања су у функцији даљег учења

разлике оцена присутности - родитељи ученика основне школе (96) и родитељи ученика средње школе (33)

Тврдња/исказ	Р - о М	Р - с М	Р
Наставници оцењују моје дете у складу са прописима.	3.93	3.72	0.21
Наставници објашњавају своје критеријуме оцењивања тако да је мом детету јасно који ниво знања се очекује за сваку оцену.	3.78	3.36	0.42
Наставници похваљују напредак мог детета.	3.80	3.60	0.20
Моје дете разуме наставникова образложења његовог/њеног постигнућа и може да их искористи да реши неки задатак или побољша своје учење/вежбање.	3.69	3.32	0.37
Наставници уче моје дете како да себи поставља циљеве у учењу.	3.71	3.12	0.59

Ученици, категорија која најдиректније зависи од поступка оцењивања, процењују ову област као важну или веома важну без обзира на то да ли су основци или средњошколци.

Табела 5.2. Поступци вредновања су у функцији даљег учења разлике оцена значаја - ученици основне школе (30) и ученици средње школе (51)

Тврдња/исказ	Р - о М	Р - с М	Р
Наставници ме оцењују у складу са прописима.	3.55	3.53	0.02
Наставници ми објашњавају своје критеријуме оцењивања тако да ми је јасно који ниво знања очекују за сваку оцену.	3.60	3.53	0.07
Наставници похваљују мој напредак.	3.70	3.57	0.13
Разумем наставникова образложења мог постигнућа и могу да их искористим да решим неки задатак или побољшам своје учење.	3.47	3.67	-0.20
Наставници ме уче како да себи постављам циљеве у учењу.	3.53	3.44	0.09

Веће разлике између ове две групе ученика испољавају се при процењивању присутности индикатора четвртог стандарда квалитета у раду наставника. Ученици основне музичке школе два индикатора оцењују са 3 - разумем наставникова образложења мог постигнућа и могу да их искористим да решим неки задатак или побољшам своје учење, наставници ме уче како да себи постављам циљеве у учењу. Средњошколци већину индикатора оцењују као у већој мери присутне (оцена 3), чиме нам упућују поруку да наставници овај посао раде добро, али да постоји и простор за унапређивање овог аспекта њиховог рада. Треба напоменути да се најлошије оцењена ставка од стране свих испитиваних категорија тиче оспособљавања ученика да себи постављају циљеве у учењу (ниво квалитета 2). То је разлог да се размисли на који начин наставници могу више да помогну ученицима у томе. Ови подаци су дати у табели 5.3.

Табела 5.3. Поступци вредновања су у функцији даљег учења разлике оцена присутности - ученици основне школе (30) и ученици средње школе (51)

Тврдња/исказ	Р - о М	Р - с М	Р
Наставници ме оцењују у складу са прописима.	3.73	3.00	0.73
Наставници ми објашњавају своје критеријуме оцењивања тако да ми је јасно који ниво знања очекују за сваку оцену.	3.67	2.88	0.79
Наставници похваљују мој напредак.	3.73	3.08	0.65
Разумем наставникова образложења мог постигнућа и могу да их искористим да решим неки задатак или побољшам своје учење.	3.50	2.82	0.68
Наставници ме уче како да себи постављам циљеве у учењу.	3.33	2.46	0.87

6. Сваки ученик има прилику да буде успешан

Пети стандард подручја квалитета Настава и учење тиче се атмосфере у учioniци што подразумева међусобно поштовање наставника и ученика, начин дисциплиновања којем наставник прибегава, методе мотивисања ученика, међусобно поверење и слободу ученика да коментаришу наставни садржај као и наставниково поверење у могућности ученика да савладају градиво.

Наставници и родитељи, без обзира на групу којој припадају, све наведене индикаторе оцењују као изузетно важне. Када је реч о степену присутности тих индикатора у раду наставника постоје одступања која се виде у табелама 6.1. и 6.2. Обе групе родитеља би биле задовољније да наставници мало више верују у могућност њихове деце да остваре успех. Родитељи средњошколаца све индикаторе петог стандарда оцењују са 3, што нам говори да

сматрају да је ниво остварености задовољавајући, али да би било пожељно радити на томе да се наведени аспекти рада наставника унапреде.

**Табела 6.1. Сваки ученик има прилику да буде успешан
Процена присутности - наставници инструмента**

Тврдња/исказ	N	M	σ
Поштујем своје ученике.	46	3.91	0.28
На конструктиван начин успостављам и одржавам дисциплину на часу.	46	3.76	0.43
Користим разноврсне поступке за мотивисање ученика уважавајући њихове различитости и њихова постигнућа.	46	3.76	0.52
Подстичем слободно изношење мишљења, постављање питања и коментарисање у вези са предметом учења.	46	3.83	0.38
Имам поверења у могућности ученика и имам позитивна очекивања у погледу њиховог успеха.	46	3.57	0.58

* Црвеном бојом су означене разлике које су утицале на промену оцене.

**Табела 6.2. Сваки ученик има прилику да буде успешан
разлике оцена присутности - родитељи ученика основне школе (59) и родитељи ученика
средње школе (25)**

Тврдња/исказ	P - о M	P - с M	P
Наставници уче моје дете да поштује друге ученике и да сарађује са њима.	3.80	3.52	0.28
Наставници на конструктиван начин дисциплинују моје дете на часу у складу са договореним правилима.	3.75	3.32	0.43
Наставници мотивишу моје дете да учи и вежба водећи рачуна о његовим/њеним особинама и могућностима.	3.63	3.32	0.31
Наставници подстичу моје дете да слободно износи своје мишљење, поставља питања и коментарише у вези са предметом учења.	3.64	3.32	0.32
Наставници имају поверења у могућности мог детета и имају позитивна очекивања у погледу његовог/њеног успеха.	3.73	3.52	0.21

Ученици основне и средње музичке школе индикаторе петог стандарда квалитета оцењују као важне (ниво 3), што се може видети у табели 6.3. Индикатори које ученици основне школе сматрају веома важним су то колико их наставници мотивишу и да ли имају поверења у њихове могућности у погледу успеха. Средњошколцима је најважније да њихови наставници верују у њихове могућности.

**Табела 6.3. Сваки ученик има прилику да буде успешан
разлике оцена значаја - ученици основне школе (30) и ученици средње школе (51)**

Тврдња/исказ	У - о M	У - с M	P
Наставници ме уче да поштујем друге ученике и да сарађујем са њима.	3.50	3.49	0.01
Наставници нас на конструктиван начин дисциплинују на часу у складу са договореним правилима.	3.50	3.53	-0.03
Наставници нас мотивишу да учимо и вежбамо на различите начине водећи рачуна о нашим међусобним разликама и постигнућима.	3.59	3.47	0.12
Наставници ме подстичу да слободно износим своје мишљење, постављам питања и коментаришем у вези са предметом учења.	3.43	3.49	-0.06
Наставници имају поверења у моје могућности и имају позитивна очекивања у погледу мог успеха.	3.63	3.59	0.04

Ученици основне музичке школе су индикаторе који се тичу учења поштовању других, конструктивног начина дисциплиновања ученика и подстицања слободног изношења мишљења оценили као делимично присутне у раду наставника (оцена 3), док су индикаторе који се односе на мотивисање ученика за рад и поверење наставника у могућности ученика у погледу успеха оценили као у већој мери присутне. Средњошколци ниједан индикатор нису оценили највишом оценом. Један од њих је на граници са оценом 2 - Наставници нас на конструктиван начин дисциплинују на часу у складу са договореним правилима. Очигледно је то аспект рада наставника којим су најмање задовољни и очекују да се у вези са тим предузму мере.

**Табела 6.4. Сваки ученик има прилику да буде успешан
разлике оцена присутности - ученици основне школе (30) и ученици средње школе (51)**

Тврдња/исказ	У - о М	У - с М	Р
Наставници ме уче да поштујем друге ученике и да сарађујем са њима.	3.47	3.04	0.43
Наставници нас на конструктиван начин дисциплинују на часу у складу са договореним правилима.	3.57	2.51	0.06
Наставници нас мотивишу да учимо и вежбамо на различите начине водећи рачуна о нашим међусобним разликама и постигнућима.	3.59	3.47	0.12
Наставници ме подстичу да слободно износим своје мишљење, постављам питања и коментаришем у вези са предметом учења.	3.57	2.71	0.86
Наставници имају поверења у моје могућности и имају позитивна очекивања у погледу мог успеха.	3.60	3.10	0.50

7. Планирање наставе

Ови елементи рада наставника обухватају процес планирања и његове поједине елементе: сарадња и временско усклађивање заједничких тема, форма и садржај самог плана. У табели 7.1. су приложени одговори наставника индивидуалне наставе о степену значајности појединих фаза у изради планова наставе. Наставници инструмента сматрају овај елемент рад веома важним, али су индикатор који се односи на нужне елементе садржаја плана оценили са 3, што говори да део колектива има изванредан отпор према придржавању одређене форме оперативних планова. Наставници групне наставе су све индикаторе оценили највишом оценом.

**Табела 7.1. Планирање наставе
Процена значаја - наставници инструмента**

Тврдња/исказ	Н	М	σ
У нашој школи чланови стручних већа (актива) сарађују при изради годишњих планова рада за свој предмет.	46	3.78	0.47
У нашим наставним плановима временски је усклађена обрада тема заједничких за више предмета по потреби.	46	3.69	0.60
Моји планови садрже потребне информације о типу часа, облицима, методама и средствима рада и садржају часова.	46	3.56	0.78
Правим краткорочне корекције планова по потреби.	46	3.66	0.75

* Црвеном бојом су означене разлике које су утицале на промену оцене.

У табели 7.2. дате су оцене реалног стања када је реч о планирању наставе. Наставници инструмента саопштавају да је присутна временска усклађеност заједничких тема различитих предмета, али она није сасвим довољна. Постоји још могућности да се тај елемент планирања побољша. Наставници групне наставе деле то мишљење.

Табела 7.2. Планирање наставе
Процена присутности - наставници инструмента

Тврдња/исказ	N	M	σ
У нашој школи чланови стручних већа (актива) сарађују при изради годишњих планова рада за свој предмет.	46	3.67	0.52
У нашим наставним плановима временски је усклађена обрада тема заједничких за више предмета по потреби.	46	3.13	0.97
Моји планови садрже потребне информације о типу часа, облицима, методама и средствима рада и садржају часова.	46	3.78	0.47
Правим краткорочне корекције планова по потреби.	46	3.68	0.60

* Црвеном бојом су означене разлике које су утицале на промену оцене.

8. Припремање наставе

Одељак о припремању наставе односи се на све фазе израде методичке припреме часа. У табели 8.1. се уочава да постоје елементи овог посла које наставници инструмента сматрају битним, али не у највећој мери: моје припреме за реализацију часа имају јасну структуру, припремам одговарајућа наставна и приручна средства и поштујем дидактичко-методичка упутства и инструкције дате у наставном програму. Све наведене ставке описују елементе посла који захтевају придржавање одређених правила и форме. Наставници групне наставе су све индикаторе овог стандарда оценили као врло важне.

Табела 8.1. Припремање наставе
Процена значаја - наставници инструмента

Тврдња/исказ	N	M	σ
Моје припреме за реализацију часа имају јасну структуру.	46	3.33	0.98
Када припремам часове узимам у обзир разлике ученика у напредовању, знању и искуству.	46	3.67	0.71
Припремам задатке/материјале за рад различите тежине.	45	3.64	0.77
Пре обраде новог проверавам колико су ученици савладали претходно градиво.	46	3.84	0.37
Планирам активности ученика на часу тако да морају да користе предзнања.	46	3.76	0.43
Припремам одговарајућа наставна и приручна средства.	46	3.55	0.76
Поштујем дидактичко-методичка упутства и инструкције дате у наставном програму.	46	3.47	0.87
По реализованим часовима разматрам учинак и користим за унапређивање следећег часа.	46	3.62	0.75

* Црвеном бојом су означене разлике које су утицале на промену оцене.

Када је у питању процена реалног стања, наставници инструмента само једну ставку оцењују са 3 (припремам одговарајућа наставна и приручна средства), док су све остале оцењене највишом оценом.

Табела 8.2. Припремање наставе**Процена присутности - наставници инструмента**

Тврдња/исказ	N	M	σ
Моје припреме за реализацију часа имају јасну структуру.	46	3.64	0.53
Када припремам часове узимам у обзир разлике ученика у напредовању, знању и искуству.	46	3.71	0.51
Припремам задатке/материјале за рад различите тежине.	45	3.73	0.58
Пре обраде новог проверавам колико су ученици савладали претходно градиво.	46	3.87	0.34
Планирам активности ученика на часу тако да морају да користе предзнања.	46	3.71	0.46
Припремам одговарајућа наставна и приручна средства.	46	3.61	0.58
Поштујем дидактичко-методичка упутства и инструкције дате у наставном програму.	46	3.56	0.59
По реализованим часовима разматрам учинак и користим за унапређивање следећег часа.	46	3.71	0.51

* Црвеном бојом су означене разлике које су утицале на промену оцене.

У табели 8.3. су приложене оцене реалног стања од стране наставника групне наставе. Процене се подударају са проценама наставника индивидуалне наставе.

Табела 8.3. Припремање наставе**Процена присутности - наставници групне наставе**

Тврдња/исказ	N	M	σ
Моје припреме за реализацију часа имају јасну структуру.	7	3.86	0.38
Припремам задатке/материјале за рад различите тежине.	7	3.86	0.38
Пре обраде новог проверавам колико су ученици савладали претходно градиво.	7	4.00	0.00
Планирам активности ученика на часу тако да морају да користе предзнања.	7	3.86	0.38
Припремам одговарајућа наставна и приручна средства.	7	3.43	0.79
Поштујем дидактичко-методичка упутства и инструкције дате у наставном програму.	7	3.86	0.38
По реализованим часовима разматрам учинак и користим за унапређивање следећег часа.	7	3.86	0.38

* Црвеном бојом су означене разлике које су утицале на промену оцене.

8. Закључак

Област квалитета Настава и учење у целини је релативно високо оцењена. Већина индикатора пет стандарда квалитета у овој области рада школе оцењена је као присутна у раду наставника. Издвојићемо оне индикаторе који су слабије оцењени као оријентир за даље унапређивање рада школе.

1. Стандард квалитета Наставник ефикасно управља процесом учења на часу:

- Наставници инструмента истичу временски оквир за реализацију часа као ставку која је важна, али не у највећој мери. Обе категорије наставника оцењују овај индикатор као присутан у свом раду, али не у потпуности. Ученици ову ставку оцењују потпуно исто

као наставници по оба критеријума. Наставници увиђају значај ове ставке у извођењу часа, али траже и извесну флексибилност, нарочито када у току часа приметите да постоји потреба да се неком елементу наставне јединице посвети више времена. Ученици то доживљавају на сличан начин.

- Родитељи ученика средње школе и обе категорије ученика преостале индикаторе стандарда *наставник ефикасно управља процесом учења на часу* оцењују са 3. У следећој школској години су пожељне учесталије посете настави како би се уочили проблеми и упутиле сугестије у вези са даљим радом, нарочито када су у питању разни елементи логичког следа, повезивања различитих делова часа и адекватног закључивања часа (издвајање најважнијих појмова, принципа, техника, давање сугестија за даљи рад итд). Треба утврдити и индивидуалне потребе наставника за различитим облицима стручног усавршавања.

2. Наставник прилагођава рад на часу образовно-васпитним потребама ученика:

- Наставници дају нижу просечну оцену индикатору који се односи на ИОП-е, али то је одраз реалне ситуације. Деца која раде по ИОП-у су ретка.
- Ученици средње музичке школе целу област прилагођавања рада оцењују као задовољавајућу, али је пожељно радити на унапређивању индивидуализованог приступа у настави, тј. обратити више пажње на образовне потребе ученика било да су изузетно способни или да из различитих разлога спорије напредују.

3. Ученици стичу знања, усвајају вредности, развијају вештине и компетенције на часу:

- Наставници индивидуалне наставе уочавају да је ученике теже заинтересовати за рад на часовима инструмента. Овом индикатору је приписан трећи ниво квалитета. С обзиром да се у претходном циклусу самовредновања није испољио овај проблем, треба размислити о мерама које би могле да се предузму да би се ситуација побољшала.
- Наставници индивидуалне наставе препознају да би можда требало да се више ослоне на продукте рада ученика за време саме наставе као извор података о њиховом напредовању и размевању наставних садржаја.
- Постоји сагласност ученика средње школе и њихових родитеља да би требало посветити више пажње оспособљавању ученика да критички процене своје одговоре и решења и да их јасно образложе. И наставници индивидуалне наставе су сагласни са том проценом.
- Треба унапредити и целу област развијања међупредметних компетенција (корелација). Наставници индивидуалне наставе су уочили потребу за унапређивањем овог индикатора, као и ученици, а посебно средњошколци. Ово није нов закључак. Све мере које су до сада предузимане у том смеру треба појачати и осмислити нове.

4. Поступци вредновања су у функцији даљег учења:

- Ученици средње школе, а у мањој мери и основне, у готово свим обухваћеним аспектима процеса оцењивања виде потребу за унапређивањем (оцена 3). Ученици би волели да им буде јаснији критеријум и да им дају јасније повратне информације. Ученици средње школе сматрају да би наставници требало мало чешће да користе похвалу као начин да их мотивишу да напредују. Родитељи ученика средње школе дају сличне оцене.
- Треба напоменути и да се најлошије оцењена ставка од стране свих испитиваних категорија тиче оспособљавања ученика да себи постављају циљеве у учењу. То је разлог да се размисли на који начин наставници могу више да помогну ученицима у томе. Овај закључак је изведен и после претходног циклуса самовредновања, али, нажалост, бар у очима ученика и њихових родитеља, није дошло до помака.

5. Сваки ученик има прилику да буде успешан:

- Једина ставка коју наставници индивидуалне наставе оцењују као трећи ниво квалитета је: *Имам поверења у могућности ученика и имам позитивна очекивања у погледу њиховог успеха.* Постоји сагласност ученика средње школе и њихових родитеља.
- Ученици средње школе и њихови родитељи су све индикаторе стандарда *Сваки ученик има прилику да буде успешан* оценили са 3, што показује да су уверени да се та област рада школе може побољшати. Програм подршке развоју личности ученика треба доследно примењивати и обогатити новим садржајима. Средњошколци су посебно незадовољни начином на који је одржавана дисциплина на часовима. Тај индикатор треба детаљније истражити како би се предложиле адекватне мере за решавање проблема. Ученици нису сасвим задовољни ни начином на који наставници покушавају да их мотивишу да уче и вежбају.

6. Планирање наставе:

- Треба унапредити сарадњу у изради планова рада јер заједничке теме различитих предмета нису довољно временски усклађене. Размотрити више могућности за сарадњу и тимску наставу која би требало да буде добар подстицај за развој међупредметних компетенција.

У Београду,
19.06.2023.

Аница Бајагић
Психолог школе